

Tangtagene på Læsø er unikke og giver muligheden for at opleve en svunden tid i dansk historie. Foto: Visit Denmark

Læsøs skønne tangtage

Med deres helt specielle tage af tang tilbyder Læsøs oprindelige gårde et sjældent kig ind i vores kulturhistorie. Til en tid hvor kvinderne ikke kun passede gårdene. De byggede også husene.

LONE NYHUUS | explorer@jp.dk

Smølfehuse. Det er, hvad man tænker, når man nærmer sig et af Læsøs få tilbageblevne, bevarede og restaurerede tanghuse. Slidt af vejr og vind står tagene nærmest sølvhvide og metalliske og glimter mod himlen.

Ved gavlerne poser tangen voldsomt ud i store, amorf klumper; de nærmest vælter ud over murene. Udhængene af tang er så store, at der ved vinduer og døre er skåret tang bort for at skabe luft og udsyn.

»I sig selv er husene et særligt syn. Historien bag husene er også helt særlig.«

Det fortæller arkitekten Marcelle Meier, et af de mange mennesker, der gennem de sidste syv-otte år har været med til at sætte fokus på Læsøs tanghuse og den bagvedliggende byggeskik med opbinding af vaskere og gumlinger.

En teknik som udelukkende kan ses og opleves på Læsø, og som gruppen af ildsjæle forsøger at genoplive.

Målet er at genskabe den nødvendige viden og

de nødvendige materialer til at kunne genopbygge tangtage helt fra bunden.

Havets materialer og kvindernes værk

Tagene er lavet af ålegræs, et materiale som er lige til at samle op fra stranden og som både har lang holdbarhed, god isoleringsevne og brandhæmmende egenskaber. Bunden af taget laves af de såkaldte "vaskere", en stor pølse af tørt ålegræs. Den er vredet og derefter bundet fast på de nederste taglægger. "Vaskerne" fyldes til med de lidt mindre "gumlinger". Når "vaskerne" og "gumlingerne" ligger på taget laver de nærmest en tangvold. Her kan man lægge løst ålegræs ovenpå. Med årene vokser der masser af mos og græs frem på tagfladerne. Med deres rodnet er det med til at sikre, at ålegræsset ikke falder af.

»Når tagene ligger der, kan de opnå en meget høj alder, og i interviews foretaget af Nationalmuseet i 1940'erne fortæller øens ældre, at et tangtag kan holde lige så længe, som konstruktionen kan bære det. Nogle af Læsøs tangtage er nok mere end 300 år gamle. Dele af tagene kan være

endnu ældre,« siger Marcelle Meier. Ikke kun har tangtagene ligget der i hundreder af år. Deres specielle udseende og den helt specielle bagvedliggende byggeteknik er også resultatet af flere århundreders snilde. Kvindesnilde.

Op gennem århundrederne har Læsø haft en stor indtægt ved saltsydning. For at syde salt skal man bruge brænde. Øens store skovhugst førte i 1500-tallet til en omfattende sandflugt, og for at supplere udkommet af den udmarvede jord måtte øens mænd tage hyre på handels- og fragtskibe. Læsø var overladt til kvinderne og en form for matriarkat voksede frem.

Om Læsø-kvindernes fremtrædende placering i det oprindelige samfund fortæller den norske jurist og embedsmand, Lars Hess Bing, i en beskrivelse fra 1795: »Fruentimmerne ere i almindelighed mere duelige; paa dem hviler ikke allene, som foran sagt, alt mandearbejde om Sommeren, men de rygte endog Hestene og Kreaturene om vinteren, ja nogle tærsk tillige

Fortsættes ►